

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal “Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele: arutelu algatamine ühenduse seisukoha suhtes, mis käsitleb ühenduse ökomärgise süsteemi kalandustoodetele”

KOM(2005) 275 lõplik.

(2006/C 88/08)

29. juunil 2005 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 262 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektiooni arvamus võeti vastu 25. jaanuaril 2006. Raportöör oli **hr Sarró Iparraguirre**.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 424. istungjärgul 14.–15. veebruar 2006 (14. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 100, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 3.

1. Järeldused ja soovitused

leping (1)) märgis “delfiinile ohutu”), rakendades selleks vajalikke arengustandardeid.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

1.8 kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu kalandustoodete ökomärgistamise kuludega seotud probleemidele ja jaotama need õiglaselt väärtusahela lülide (tootjad, töötlejad, turustajad ja tarbijad) vahel.

1.1 tervitab arutelu algatamist ühenduse seisukoha üle, mis käsitleb ühenduse ökomärgise süsteemi kalandustoodetele;

1.2 väljendab valmisolekut töös aktiivselt osaleda;

2. Põhjendus

1.3 soovib komisjonil lisaks ökomärgisega märgistamise eest vastutavate osakondade töö vajalikule koordineerimisele säilitada tihe koostöö asjaomases valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverents (UNCTAD), Rahvusvaheline Sotsiaalse ja Keskkondliku Akrediteerimise ja Märgistuse Liit (ISEAL) ja Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO);

2.1 Euroopa Liidu Nõukogu otsustas 2004. aasta veebruaris lisada päevakorda arutelu algatamise kalandustoodete ökomärgise süsteemi kohta. Sellekohases teatises selgitas nõukogu, et teeb ettepaneku püügimeetodite tingimuste ning toodete regulaarse jälgitavuse tingimuste kohta (alates kalapüügilaevalt kuni lõpptarbijani), mis tagaksid vastutustundlikust kalapüügi- ning heast kaubandustavast kinnipidamise.

1.4 soovib komisjonil säilitada pidev side eelkõige asjaomaste sektorite (kalandus, töötlemine, turustamine) keskkonna ja sotsiaalvaldkonna sidusrühmade kui ka tarbijatega;

2.1.1 Nõukogu leidis samuti, et ühendus peaks juhtima erinevatel rahvusvahelistel foorumitel toimuvat arutelu.

1.5 on arvamusel, et teema keerukust silmas pidades tuleks praegu eelistada komisjoni teatises toodud kolmandat võimalust, st kehtestada miinimumnõuded vabatahtlikule ökomärgise süsteemile;

2.1.2 Kõnealuses teatises algatas komisjon lõpuks arutelu ühenduse seisukoha suhtes, mis käsitleb ökomärgise süsteemi kalandustoodetele, ning kutsus teisi Euroopa Liidu institutsioone üles väljendama oma arvamust eesmärgiga esitada seadusandlikke algatusi ja edasisi soovitusi.

1.6 märgib siiski, et nimetatud miinimumnõuded peavad olema piisavalt ranged ning neid peavad toetama rikkumist takistavad ja rikkumise korral sanktsioone sätestavad eeskirjad;

2.1.3 Seega on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ülesandeks esitada oma arvamus ning võtta seisukoht nimetatud algatuse suhtes.

1.7 juhib tähelepanu asjaolule, et ettevõtjad peavad täitma piirkondlike kalandusorganisatsioonide poolt kooskõlas Euroopa Liidu määrustega kasutatavate ökomärgiste nõudeid, (näiteks AIDCP (rahvusvaheline delfiinikaitseprogrammi käsitlev

2.1.4 Käesolevas arvamuses viidatud “kalandustoodete” all peetakse silmas ka akvakultuuritooteid, vaatamata nimetatud kahe valdkonna keskkonnaalastele iseärasustele.

(1) Vt KOM(2004) 764 lõplik, 29.11.2004, mis sisaldab komisjoni ettepanekut nõukogule ning Euroopa Parlamendi poolt vastuvõetud muudatusettepanekut, mis sätestab: “(9a) Eelmises põhjenduses osundatud AIDCP märgistus “delfiinile ohutu” on praegu ainus, mida ühendus tunnustab.” (A6/0157/2005, 26.mai 2005).

2.2 Taustteave

2.2.1 Komisjoni teatis on mahuka töö tulemus, mis võtab kokku nii õiguslikust kui ka praktilisest aspektist keeruline olukorra, ning seda silmas pidades soovib Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldada tunnustust asjaomasele osakonnale. Tuletame siinkohal meelde, et kalandustoodete ökomärgistamise osade siinkohal toodud konkreetsete märkuste kohta esitas komitee üldised tähelepanekud oma arvamuses teemal "Eetiline kaubandus ja tarbijagarantii kavad" ⁽²⁾.

2.2.2 Arutelu täpsemaks ja paremaks mõistmiseks tuleb märkida, et kalandusvaldkonnas pädev FAO komitee võttis hiljuti (11. ja 13. märtsil 2005) vastu **merikalanduse kalade ja kalandustoodete ökomärgise suunised**, mis olid esitatud ekspertidele konsulteerimiseks ja väljatöötamiseks 2004. aasta oktoobris ⁽³⁾. Arutelu algas FAOs juba 1998. aastal.

2.2.3 Käesolevas arvamuses ei ole võimalik põhjalikult tutvustada eelmises punktis nimetatud suuniseid, kuid tuleb märkida, et need sisaldavad minimaalseid sisulisi nõudeid ja kriteeriume, mis aitavad määratleda, kas konkreetsele püügipiirkonnale saab omistada ökomärgistuse või mitte (püügipiirkonna all peetakse silmas sertifitseerimisüksust). Lühidalt kokkuvõttes on nõuded järgmised: eeskirjade kogu, halduskontrolli raamistik, teaduslikult kinnitatud andmed olemasolevate kalavarude kohta ja kalapüügi mõju kohta vastavas ökosüsteemis. Teisalt on FAO koostanud suunised jätkusuutliku kalapüügi eeskirjade, eelkõige aga siduvate akrediteerimis- ja sertifitseerimismehhanismide, koostamise kohta. Eriti tuleks rõhutada, et FAO suunised esitavad ökomärgise süsteemi kasutamise osas järgmiste oluliste tingimuste loetelu: läbipaistvus, kõigi huvipoolte õiglane osalemine, teavitamissätted, registripidamine, standardite ning nende kehtestamise menetluse ülevaatamine ja muutmine, piisav inim- ja finantsressursside kättesaadavus, aruannete esitamine, teabe ja akrediteerimise säilitamine, peatamise ja tagasivõtmise süsteemide kättesaadavus ning kaasnev kaebuste esitamise õigus.

2.2.4 Samas tuleb arvestada, et ökomärgise kasutamine on suhteliselt uus tegevus, mida rakendatakse peamiselt OECD riikides ⁽⁴⁾ ning selle juurutamine WTOs alles käib. Samal ajal on ISO välja töötanud keskkonna kvaliteedi juhtimise meetodilised ja kontseptuaalsed kriteeriumid ISO 14000 standardite

seeria raames. Komisjon peaks tegema tõsisel jõupingutusi, et tagada vastuvõetavate eeskirjade kooskõla olemasolevate rahvusvaheliste eeskirjade ja standarditega.

2.2.5 Mõnedel liikmesriikidel ja — kooskõlas põhiseadusliku korraga — ka mõnedel piirkondlikel omavalitsustel on vastavasisulised volitused, mida on juba laiendatud või mida laiendatakse tulevikus. Seetõttu eksisteerivad Euroopa Liidus kõrvuti väga erinevad avaliku ja- erasektori, riigiülesed, riiklikud ja piirkondlikud ökomärgised, mis võivad erinevate turgude tarbijates ja ettevõtetes segadust tekitada.

2.2.6 Seetõttu on eeskirjade ja erinevatel turgudel praegu kasutatavate ökomärgiste ülekülluse tõttu terav vajadus multidistsiplinaarse ja ühtlustava lähenemise järele ⁽⁵⁾.

2.2.7 Euroopa Liit kehtestas ökomärgiste ühtlustatud süsteemi esmakordselt 1992. aastal nõukogu 23. märtsi määrusega nr 880/92 ⁽⁶⁾. Pärast kõnealuse määruse läbivaatamist viis aastat tagasi jõustus praegu kehtiv määrus ⁽⁷⁾, mis kehtestas ökomärgise süsteemi erinevatele tootekategooriatele v.a kalandustooted. Seetõttu peaks komisjon tõsiselt kaaluma võimalust laiendada olemasolevaid ökomärgiseid kalandus- ja akvakultuuritoodetele.

2.2.8 Samuti ei tohi unustada, et kalandustoodete ökomärgise süsteemi arutelu toimub Euroopa Liidu kehtiva poliitika kontekstis. Esmajoones viitame siinkohal ühenduse kuuendale keskkonnaalasele tegevuskavale, mis võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1600/2002/EÜ ⁽⁸⁾ ning ühenduse tegevuskavale keskkonnakaitsenõuete sisseviimise kohta ühisesse kalanduspoliitikasse ⁽⁹⁾, milles täiendava meetmena käsitletakse kalandustoodete ökomärgiste läbivaatamist.

2.2.9 Kuigi olukord on küllaltki erinev, soovib komitee juhtida komisjoni, teiste institutsioonide ning Euroopa Liidu huvitatud ringkondade tähelepanu sellele, et on olemas ühtlustatud ja ühtse märgise kasutamise süsteem, mida saab kindlasti nimetada ökoloogiliseks, sest see tagab pakendi taaskasutamise direktiivide täitmise ⁽¹⁰⁾. Peame siinkohal silmas Rohelise Punkti märki, millega on tähistatud enamus Euroopa Liidu riikide taaskasutatavaid pakendeid. Kõnealune registreeritud kaubamärk kuulus Saksa ettevõttele, kes viis oma peakontori 1996. aastal

⁽²⁾ ELT C 28, 3. 2.2006.

⁽³⁾ Vt FAO TC:EMF/2004/3, august 2004.

⁽⁴⁾ Näiteks 2004. aasta 25. veebruari dokument COM/ENV/TD(2003)30/FINAL, arengumaade juurdepääsu kohta arenenud riikide turgudele väljavalitud ökomärgise süsteemi raames. Kättesaadav võrguadressil www.oecd.org.

⁽⁵⁾ Näitlikustamiseks võib siinkohal viidata ökomärgiste logode loetelule Euroopa Liidu ökomärgiste veebilehel: (http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/other/int_ecolabel_en.htm).

⁽⁶⁾ EÜT L 99, 11.4.1992, lk 1.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000 määrus nr 1980/2000. EÜT L 237, 21.9.2000, lk 1.

⁽⁸⁾ EÜT L 242, 19.9.2002, lk 1.

⁽⁹⁾ KOM(2002) 186 lõplik, 28.05.2002.

⁽¹⁰⁾ Direktiivid 94/62/EÜ ja 2004/12/EÜ.

Brüsselisse ning litsentseeris märki kasutamise koostöös enamike liikmesriikide ja kolmandate riikidega ning pakendite eeskirjakohase taaskasutamisega tegelevate ettevõtjatega. Hetkel määravad õigusliku aluse ühenduse direktiivid ja riiklikud arengueeskirjad, mis võivad praktikas viia ühe, selge sõnumiga logo kasutamiseni, kaasates seejuures erafirma *Packaging Recovery Organisation Europe s.p.r.l.*, kelle ülesandeks on jälgida kriteeriumite ühtlustamist ja kõnealuse logo arendamist riiklike asutuste poolt enamikes liikmesriikides ⁽¹¹⁾.

2.2.10 Ülaltoodule tuginedes arvab komitee, et aeg kalandus- ja akvakultuuritoodete ökomärgise üle arutlemiseks on Euroopa Liidus sobiv. Seepärast ei tohi viivitada ega ületada kõnealuse keeruka küsimuse käsitlemiseks seatud olulisi tähtaegu. Arutelu aluseks peaksid olema multidistsiplinaarset lähenemist ja ühtlustavate kriteeriumide rakendamist soosivad FAO suunised, mille peaeesmärgiks on kaitsta keskkonda ja teenida tarbija huve. Samas ei tohi unustada ka Euroopa Liidu kriteeriume, mida võimaluselt tuleks täiendada.

3. Üldised märkused

3.1 Erinevad lähenemised

3.1.1 FAO on kalanduses pädev organisatsioon ja seega eeskujuks erinevatele piirkondlikele kalandusorganisatsioonidele, kes on seotud kehtiva ÜRO mereõiguse konventsiooniga. FAO on omaks võtnud seisukoha märgistada kalandustooted eesmärgiga kalavarude kaitseks ja tegeleb vaid kaudselt toote turustamise teistele etappidega.

3.1.2 Samas keskenduvad teised rahvusvahelised organisatsioonid, nagu WTO ⁽¹²⁾ ja UNCTAD tehniliste kaubandustöket kokkuleppe raames sellele, et ökomärgise süsteemid ei oleks ebaseaduslikud rahvusvahelise kaubanduse tõkked ega asetaks arengumaid ebasoodsamasse olukorda ⁽¹³⁾. Nimetatud organisatsioonid püüavad kehtestada täiendavaid jätkusuutliku kalanduse meetmeid, näiteks ökomärgiseid, mis vastavad rahvusvahelistele eeskirjadele rahvusvaheliste tehniliste kaubandustöket või sama toimega meetmete kehtestamise keelustamise kohta, samuti võtavad nad arvesse koostöö vajadust, et asjakohast toetust saaksid riigid, millel puuduvad ökomärgise juurutamiseks vajalikud tehnilised ja finantsressursid. Sellega seoses leiab komitee, et kalandustoodete ökomärgistamine iseenesest ei kujuta rahvusvahelist kaubandustöket tingimusel, et eeskirjades sätestatakse vajalik läbipaistvus ja võrdse juurdepääsu mehhanismid.

3.1.3 ISO ja teiste organisatsioonide standardimistöö keskendub siiski rohkem keskkonnajuhtimisele ja vastavate ökomärgiste kasutamise metoodikale ja headele tavadele. Kalandustooted eraldi käsitlevaid dokumente ei eksisteeri.

3.1.4 Üksnes FAO tegevuses viidatakse selgelt kalandustoodete ökomärgistamisele, kuid jagame komisjoni arvamust selle

kohta, et kõigi vastuvõetavate otsuste aluseks peab olema mitte ainult vastavus rahvusvaheliste organisatsioonide otsustele, vaid ka kõnealuste organite eripärast ja ülesannetest tulenevate erinevate lähenemiste ühtlustamine.

3.1.5 Lähtudes kõigist eeltoodud põhjustest arvab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et nii rahvusvahelises tegevuses kui ka komisjoni võimalike seadusandlike ettepanekute puhul tuleb arvesse võtta ühenduse relevantset õigustikku ja olemasoleva ökomärgiste süsteemi kogemusi Euroopa Liidus (samuti Rohelise Punkti kogemusi), samuti peaksid kalanduse eest vastutavad osakonnad kooskõlastama oma tegevust keskkonna ja turgude ühtlustamise eest vastutavate osakondadega, vältimaks soovimatuid häireid või ökomärgiste üleküllust, mis lisaks sellele, et nad ei täida oma funktsiooni ettevõtjate ja lõpptarbijate suhtes, tekitavad ainult edasist segadust. Kõigist kaasnevatest raskustest hoolimata peaks komisjon koostama ajakava, mis tagaks, et ettepanek seadusandliku akti koostamiseks esitataks 2006. aasta esimesel poolel.

3.2 Kalandustoodete ökomärgistamine: erinevad olukorrad

3.2.1 Kuna ühtlustamise kohta puudub piisavalt rangeid tingimusi kehtestav algmäärus, nagu komisjoni dokument ka selgelt välja toob, esineb erinevaid olukordi, millest osad võiksid olla tegevuse kujundamisel eeskujuks, teisi aga tuleks vältida.

3.2.2 Uurides olemasolevat kirjandust ⁽¹⁴⁾ ja kehtivaid rahvusvahelisi eeskirju võib nentida, et on palju erinevaid olukordi, mis alati ei vasta igas ökomärgise süsteemis olulistele läbipaistvuse ja õigluse nõuetele.

⁽¹¹⁾ <http://www.pro-e.org>

⁽¹²⁾ Põhjalik teave WTO kaubandust ja keskkonda puudutava seisukoha kohta on veebilehel: http://www.wto.org/english/tratop_s/envir_s.htm.

⁽¹³⁾ Vt TD/B/COM.1/EM.15/2. Kuigi põhitähelepanu all on põllumajandus, kehtib see kogu hankiva tööstuse, ka kalanduse kohta. (<http://www.unctad.org/en/docs/c1em15d2.en.pdf>).

⁽¹⁴⁾ Näiteks Deere'i ja Carolyni aruanne FAOle ja IUNCle *Eco-labelling and sustainable fisheries*, lk 9 ning EVER auanne http://europa.eu.int/comm/environment/emas/pdf/everinterimreport_en.pdf

3.2.3 Mõnikord kohtame vabatahtlikke mehhanisme, mis on välja kasvanud ettevõtjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide koostööst. Kõnealustel organisatsioonidel on akrediteerimis- ja sertifitseerimisstandardid ning ökomärgise kasutamise tingimused, mis on selged, õiglased ja avalikult kättesaadavad ning mis kehtivad mitmetele väikestele kalatööstusele üle kogu maailma. Organisatsioonidel on nõuandvad komiteed ja vastavad kontrollimehhanismid.

3.2.4 Teistel komisjoni teatistes kirjeldatud juhtudel on siiski tegu pelgalt erasektori logodega, mille osas eeskirjad kas puuduvad või ei ole neid avalikustatud ning mille kasutamine ei toimu kaugeltki kooskõlas ökomärgise heade tavadega. Üks esitatud juhtudest on illustreerivaks näiteks kalandustoodete ökomärgise kahjustava mõju kohta, kui märgis on vastuolus rahvusvahelise õigusega, loob ebasoovitavaid rahvusvahelise kaubanduse tõkkeid ning põhineb igasuguste ökomärgise kohta käivate soovitusel täielikus vastuolus oleva meetodikal, luues — ühe Euroopa kõrge ametniku sõnul — reaalse monopoli.

3.2.5 Eelnevaga sarnased näited osutavad selgelt, et praegune olukord, kus on võimalik luua ilma usaldusväärse õigusliku taustata, isegi kehtivate rahvusvaheliste ja ühenduse eeskirjadega vastuolus olevaid ökomärgiseid, ei saa enam kauem kesta, sest see ohustab nii tootjaid, tarbijaid kui ka teisi sidusrühmi.

3.2.6 Vaikse ookeani idaosast pärit tuunikala puhul toetas pädev piirkondlik kalandusorganisatsioon Ameerika Troopikatuunide Komisjon rahvusvahelise delfiinikaitseprogrammi käsitleva lepingu (AIDCP)⁽¹³⁾ vastuvõtmist. Euroopa Liit ühines lepinguga vabatahtlikult nõukogu 26. aprilli 1999. aasta otsuse 1999/337/EÜ⁽¹⁴⁾ alusel. Kõnealune leping sätestab ökomärgise,

mida toetab ka Euroopa Ühendus ning mida praegu arutab Euroopa Parlament⁽¹⁵⁾.

3.2.7 Uurimus ja ettepanekud kõnealuse valdkonna reguleerimise kohta peaksid võtma arvesse taustteavet selle eriolukorra kohta. Näiteks juhul kui teatud valdkonnas pädev piirkondlik kalandusorganisatsioon edendab oma ökomärgist kooskõlas FAO põhimõtetega, peaks Euroopa Liit 1) osalema töös, et tagada sertifitseerimise ja väljastamise protseduuri kooskõla nõuetega ning 2) kaaluma kõnealuste märgiste kasutamist oma eeskirjades ja eeskirjadega vastuolus olevate märgiste keelamist.

3.2.8 Komitee leiab, et kõik erasektori kalandus- ja akvakultuuritoodete ökomärgised peaksid alluma rangetele akrediteerimiskriteeriumitele ja sõltumatule sertifitseerimisele ning komisjoni poolt koostatav õigusakti eelnõu peaks tõsiselt kaaluma avalikkusele ja kalandus- ja akvakultuuriturul tegutsejatele kättesaadava registri loomist, mis sisaldaks üksikasju nende kasutusel olevate märgiste kohta, mis juriidiliselt vastavad sätestatud nõuetele.

4. Konkreetsete märkused

4.1 Rakendamine, sertifitseerimine, väljastamine, kontroll ja sanktsioonid

4.1.1 Ökomärgised peaksid selgelt eristuma üldistest toiduainete märgistamise eeskirjadest. Ökomärgise kasutamine ei taga iseenesest eeskirjade täitmist (nende rakendamist saab nõuda igal juhul, ka ökomärgiseta toodete puhul) pigem vastavust kõrgematele keskkonnakaitse standarditele, mis kõnealusel juhul tähendab vastutustundlikke püügitavasid, märgistatud toote varude kaitsmist ning bioloogilise mitmekesisuse ja merekeskkonnale üldiselt tekitatava kahju viimist miinimumini.

4.1.2 Kalandustoodete, nagu iga hankiva tööstuse toote või akvakultuuritooted märgise võib omistada töötlemata toodetele (kas värske või külmutatud terve kala) või töödeldud toodetele, mis on kas külmutatud, soolatud, konserveeritud, kuumtöödeldud või mis sisaldavad kala. Esimesel juhul peab ökomärgis tagama, et kasutatud püügimeetodid vastavad mitte üksnes kalanduse kontrollistandarditele vaid ka FAO vastutustundliku kalapüügi juhendile. Teisel juhul peab ökomärgis kalandustootel tagama, et toiduainete jälgitavuse eeskirja kohane rakendamine tähendab tõesti seda, et tarbijani jõudev töödeldud ja turustatud toode tõepoolest väärleb ökomärgist.

4.1.3 Kalandustoodete ökomärgise korrektseks rakendamiseks ei piisa eeskirjade üldisest raamistikust. Vaja on luua selge mehhanism sertifitseerivate organite akrediteerimise, ökomärgiste omistamise, vaidluste lahendamise kohta, kontrolli ning sanktsioonide väärarvituse ja mittejärgimise korral ning märgisega toote teistest kalandustoodetest eristamise kohta.

⁽¹³⁾ Lepingu sätetega saab tutvuda veebilehel: <http://www.iattc.org/PICDDocumentsSPN.htm>.

⁽¹⁴⁾ Vt lisaks Ettepanek: nõukogu otsus, mille kohaselt Euroopa Ühendus sõlmib rahvusvahelist delfiinikaitseprogrammi käsitleva lepingu (KOM(2004) 764 lõplik).

⁽¹⁵⁾ PE 357.789v01-00, 2.5.2005, raportöör hr Duarte Freitas: Aruande eelnõu teemal "Ettepanek: nõukogu otsus, mille kohaselt Euroopa Ühendus sõlmib rahvusvahelist delfiinikaitseprogrammi käsitleva lepingu".

4.1.4 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates peaks kõnealuseks registriks olema punktis 3.2.8 viidatud register. Eeskirjad ja register peavad tagama süsteemi läbipaistvuse, mis koos tarbijale suunatud teabega peab pakkuma piisavat usaldust, aitamaks vähendada olemasolevat lõhet toote keskkonnaaspektist huvitatud tarbijate arvu (praegu umbes 44 %) ja toodet ostes tegelikult vastavalt käituvate tarbijate vahel (praegu umbes 10 %).

4.1.5 Nii EVER aruandes sisalduvad andmed kui ka EUROPECHE/COGECA⁽¹⁸⁾ märgukirjaga vastuvõetud seisukoht kõnealuse arvamuse teemal annab alust teatud pessimismiks seoses kahtlusega, kas ökomärgistus üldiselt, eriti aga kalandustoodete ökomärgistus, lisavad väärtust tootjate jaoks ning annavad tarbijatele läbipaistvat ja õiget teavet. Siiski kujuneb keskkonna kaitsmine kõige laiemas tähenduses, lisaks võitlusele nälja vastu, üheks inimkonna ees seisvast kahest peamisest väljakutsest. Seepärast on oluline, et Euroopa Liit püüaks etendada juhtivat osa protsessis, mis lubab vastutustundlikel tarbijatel teha vahet toodetel ja otsustada selliste toodete kasuks, mille hankimisel, töötlemisel ja turustamisel on järgitud keskkonnakaitse standardeid.

4.1.6 Maailma Looduse Fondi (WWF) ametlikult vastuvõetud seisukoht on komitee teatavaks tehtud ning komiteel on heameel, et vaatamata võimalikele lähenemise erinevustele teatud valdkondades, langeb see suures osas kokku komitee arvamusega, eelkõige mis puudutab vajadust kalandustoodete ökomärgistamise rangete eeskirjade järele.

4.1.7 Komitee arvab, et komisjoni poolt esitatavad eeskirjad peaksid eriti võtma arvesse ökomärgistamise võimalikku siduvust kalatööstusele, kusjuures kulud tuleks jaotada üle terve kaubandusahela ilma tarbija huve kahjustamata. Sellega seoses võiks kalandustoodete ökomärgistamine olla mehhanismiks, mille abil juhitakse kalurite ja ettevõtete tähelepanu vajadusele tegeleda jätkusuutliku kalapüügi ja akvakultuuriga, mis on nii

kalanduse enda kui ka kogu järgneva kaubandusahela alustalaks.

4.1.8 Komitee juhib komisjoni tähelepanu sellele, et kalandus- ja akvakultuuritoodete ökomärgistamisega kaasnevad rahalised kulutused, mis tuleb tootmisahelas jaotada enne kui toode jõuab lõpptarbijani. VKEdel ja arengumaade ettevõtjatel võib teatud juhtudel olla raskusi ökomärgisele juurdepääsemisel. Seepärast peaksid vastuvõetavad eeskirjad sisaldama tootjate organisatsioone, kalurite ühinguid ja ühingulepinguid hõlmavaid sekkumismehhanisme. Igal juhul on ökomärgise täieliku tulemuslikkuse tagamiseks vaja märkimisväärset teavitus- ja reklaamikampaaniat. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvab seetõttu, et avalik sektor peaks rahastama ettevõtjatele ja tarbijatele suunatud teabe- ja teadlikkuse tõstmise kampaaniaid.

4.1.9 Nimetatud põhjusel oleks iga Euroopa Liidu tegevus edasiviiv samm kõnealuses valdkonnas. Esimene samm peaks siiski olema piisavalt auahne ja kehtestama:

- i. selged ja siduvad kalandustoodete ökomärgis(t)e akrediteerimise, sertifitseerimise ja kasutamise eeskirjad,
- ii. süsteemid kõnealuste eeskirjade tõhususe, läbipaistvuse ja õigluse jälgimiseks kõigi ettevõtjate suhtes,
- iii. sanktsioonide süsteemid (tuginedes subsidiaarsuse põhimõttele) olemasolevate eeskirjade rikkumisel,
- iv. tarbijate ja turupoolte teabeprogrammid kalandustoodete ökomärgise täpse tähenduse kohta,
- v. asjakohase investeerimisprogrammi, mis pööraks erilist tähelepanu kalandustoodete ökomärgise majanduslikele tagajärgedele,
- vi. vajalikud mehhanismid dialoogi jätkamiseks sidusrühmadega süsteemi pideva parandamise teemal.

Brüssel, 14. veebruar 2006.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁸⁾ EP(05)115-CP(05)86S1, 24. august 2005.